

Eighteenth Congress
First Regular Session
3909
HOUSE BILL NO. _____

Introduced by
REPRESENTATIVE LOREN B. LEGARDA

**AN ACT
AMENDING CERTAIN PROVISIONS OF REPUBLIC ACT NO. 7104, OTHERWISE
KNOWN AS "COMMISSION ON THE FILIPINO LANGUAGE ACT" AND FOR OTHER
PURPOSES**

EXPLANATORY NOTE

Pursuant to Section 9¹ Article XIV of the 1987 Constitution, the Commission on the Filipino Language was established through Republic Act No. 7104 in 1991. After almost three decades, there is a need to further intensify the work of the Commission on the Filipino Language (also referred to as Komisyon sa Wikang Filipino or "KWF") and directly attribute its mandate to the fulfillment of the language provisions of the 1987 Constitution enshrined in Section 6² and Section 7³ by the year 2040.

¹ Section 9, Article XIV of the 1987 Constitution.

The Congress shall establish a national language commission composed of representatives of various regions and disciplines which shall undertake, coordinate, and promote researches for the development, propagation, and preservation of Filipino and other languages.

² Section 6, Article XIV of the 1987 Constitution.

The national language of the Philippines is Filipino. As it evolves, it shall be further developed and enriched on the basis of existing Philippine and other languages.

Subject to provisions of law and as the Congress may deem appropriate, the Government shall take steps to initiate and sustain the use of Filipino as a medium of official communication and as language of instruction in the educational system.

³ Section 7, Article XIV of the 1987 Constitution.

For purposes of communication and instruction, the official languages of the Philippines are Filipino and, until otherwise provided by law, English.

The regional languages are the auxiliary official languages in the regions and shall serve as auxiliary media of instruction therein.

Spanish and Arabic shall be promoted on a voluntary and optional basis.

The lack of an enabling law that shall operationalize Section 6 and Section 7 of Article XIV of the 1987 Constitution was made clear in the Supreme Court's ruling in CoTeSCUP v Sec of DepEd that such language provision is non-self-executory.

The factual milieu is as follows:

1. Section 9 Article XIV of the 1987 Constitution states that "The Congress shall establish a national language commission composed of representatives of various regions and disciplines which shall undertake, coordinate, and promote researches for the development, propagation, and preservation of Filipino and other languages."
2. In 1991, Republic Act No. 7104, otherwise known as the "Commission on the Filipino Language Act."
3. Based on the deliberations on RA No. 7104, it was enacted by Congress pursuant to the Constitutional mandate to develop, propagate, and preserve the Filipino language. Section 2. Declaration of Policy states that, "Pursuant to the mandate of the Constitution, it is hereby declared to be a policy of the Government to ensure and promote the evolution, development and further enrichment of Filipino as the national language of the Philippines, on the basis of existing Philippine and other languages. To this end, the Government shall take the necessary steps to carry out the said policy."
4. Included in its powers is to "(g) Call on any department, bureau, office, agency or any instrumentality of Government or on any private entity, institution or organization for cooperation and assistance in the performance of its functions, duties and responsibilities."
5. In 2013, The Commission on Higher Education issued Memorandum Order No. 20, series of 2013 (CHED Memo 20) "General Education Curriculum: Holistic Understandings, Intellectual and Civic Competencies." The purpose was to allow greater flexibility than the current curriculum using an interdisciplinary approach. After a series of public consultations and public hearings, the said General Education Curriculum (GEC) was approved by the CHED Commission En Banc in March 2013.
6. After a year, the effects of the CHED Memo 20 has resulted in the exclusion of Filipino teachers such that all the GEC courses were taught in English and Filipino as a subject was no longer offered.
7. The broad and far-reaching effects of (1) all GEC courses being taught in English to the exclusion of Filipino as language of instruction and (2) Filipino as subject being ceased to be offered prompted the Komisyon sa Wikang Filipino to open a dialogue with the CHED.
8. A suit before the Supreme Court was filed and the Supreme Court, in an En Banc Resolution Dated 21 April 21, 2015, issued a Temporary Restraining

Order insofar as it excluded from the curriculum for college Filipino and Panitikan as core courses.

9. CHED Memo Order No. 57 series of 2017 dated 15 June 2017 "Policy on the Offering of Filipino Subjects in all Higher Education Programs as Part of the New General Education Curriculum Per CHED Memo Order No. 20, series of 2013" was issued to comply with the Supreme Court TRO. Hence, Filipino (9 units) was sustained as a core course. (Please note that the issue of the use of Filipino as language of instruction was still not addressed.)
10. In October 2018, the Supreme Court lifted the Temporary Restraining Order by ruling that
  - a. the Constitution, in appreciating the deliberations of the framers of the constitution, stating that Filipino be used as language of instruction, said that this is not a self-executory provision. The Constitution lays down policy but this is not judicially enforceable constitutional rights but merely guidelines for legislation. Furthermore, the Supreme Court stated that the use of Filipino as medium of official communication is still subject to provisions of law.
  - b. that CHED Memo No. 20 did not violate Republic Act No. 7104 because nothing in the said law require that Filipino and Panitikan be included as subjects in the tertiary level. Further, as already established, it is within the authority of the CHED to determine the General Education distribution requirements. Lastly, the study of Filipino and Panitikan can easily be included as courses in the tertiary level, if the Higher Education Institutions wish to.
11. In March 2019, the Supreme Court ruled with finality and held CHED Memo No. 20 as constitutional.

Hence, it is incumbent upon Congress to craft legislation that shall operationalize the Constitutional policy on Filipino language—as official language and language of instruction in all levels of education—and authorize the CFL to strongly advocate agencies to comply with this Constitutional policy.

Thus, the approval of this measure is earnestly sought.

LOREN LEGARDA

Eighteenth Congress
First Regular Session
3909
HOUSE BILL NO. _____

Introduced by
REPRESENTATIVE LOREN B. LEGARDA

---

1   **AN ACT**

2   **AMENDING CERTAIN PROVISIONS OF REPUBLIC ACT NO. 7104, OTHERWISE**
3   **KNOWN AS "KOMISYON SA WIKANG FILIPINO (COMMISSION ON THE FILIPINO**
4   **LANGUAGE) ACT" AND FOR OTHER PURPOSES**

5
6   *Be it enacted by the Senate and House of Representatives of the Philippines in*
7   *Congress assembled:*

8
9   **SECTION 1.** Section 1 of the Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino
10   Language, "KWF" or "CFL") Act is amended to read as follows:

11
12   Section 1. Short title. This Act shall be known as the "Komisyon sa Wikang Filipino
13   (Commission on the Filipino Language) Act."

14
15   **SECTION 2.** Section 2 of the Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino
16   Language) Act is amended to read as follows:

17
18   Section 2. Declaration of Policy

19
20   Pursuant to the mandate of the Constitution, and as enabling law of Section 6 Article
21   XIV on Language of the 1987 Constitution, it is hereby declared to be a policy of the
22   Government to take steps to initiate and sustain the use of Filipino as medium of
23   official communication and as language of instruction in the educational system
24   through the promotion, evolution, development and further enrichment of Filipino as
25   the national language. To this end, the Government, as spearheaded by Komisyon
26   sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language), shall take the necessary
27   steps to carry out the said policy.

28
29   **SECTION 3.** Section 3 is amended to read as follows

30
31   Section 3. Definition of Terms. – As used in this Act, the following terms and defined
32   as follows:

- 33
34   a. Commission – refers to the Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the
35   Filipino Language).

- b. Chairman – refers to the Chairman of the Commission.
- c. Filipino – refers to the national language of the Philippines.
- d. Philippine languages – refers to the indigenous languages of the Philippines, including Filipino as the national language; can also be called “native languages.”
- e. Other languages – refers to foreign languages, whether official or not, as long as they have influenced the indigenous languages and cultures to a certain degree.
- f. Ethnolinguistic communities – refers to certain geographical areas where particular groups of people speak a common language.
- g. Disciplines – refers to various fields of learning.
- h. Medium of official communication - refers to a language adopted by the Government as the language that it uses in its transactions
- i. Language of instruction - refers to a language adopted by the learning institution as the language that it uses in its educational instruction
- j. System of education - refers to all levels of education, including, but not limited to, basic education, secondary education, and tertiary education.
- k. Endangered language - refers to a Philippine language that is at-risk of vanishing according to factors set out by the Board of Commissioners.

SECTION 4. Section 4 is amended to read as follows:

Section 4. Creation of the Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language).

Creation of the Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language). There is hereby created a commission, to be known as the Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language), composed of representatives of the two branches of government and various ethnolinguistic groups, and different disciplines, which shall undertake, coordinate and promote researches for the development, propagation and preservation of Filipino and other Philippine languages.

It is the primary policy-making and coordinating body on language concerns and which shall be directly under the Office of the President.

The KWF (CFL) shall be the overall monitoring body and oversight agency to ensure the implementation of this Act. The KWF (CFL) shall also lead in ensuring that government agencies are capacitated on the effective implementation of this Act.

To the extent possible, the KWF (CFL) shall influence the systems, processes, and procedures of the executive, legislative, and judicial branches of government vis-a-vis language policies to ensure the implementation of this Act.

To effectively and efficiently undertake and accomplish its functions, the KWF (CFL) shall revise its structure and staffing pattern, including the establishment of *Sentro sa Salin* and *Sentro ng Wika at Kultura*, with the assistance of the Department of Budget and Management.

1
2 **SECTION 5.** Section 5 is amended to read as follows:

3
4 Section 5. Composition of the Commission.

5
6 The Commission shall be composed of nine (9) commissioners, one of whom shall
7 serve as Chairman.

8
9 The commissioners shall include two (2) representatives of the Congress (1) Senate
10 Chairperson of Committee on Education, Arts, and Culture; (2) House of
11 Representatives Chairperson of Committee on Basic Education and Culture; and one
12 (1) representative of the Executive Branch: the Executive Secretary of the President,
13 or his duly appointed representative who shall be no less than undersecretary level of
14 the Office of the President or the Department of Interior and Local Government.

15
16 The other commissioners shall represent Philippine languages: (4) any of the
17 languages of Luzon, (5) any of the languages of Visayas, (6) any of the languages of
18 Muslim Filipinos, (7) the Northern Cultural Communities; (8) the Southern Cultural
19 Communities; and such other Philippine languages as the Commission may decide
20 upon; (9) Tagalog as the base language of Filipino; provided, that at least four (4) of
21 these commissioners shall also represent various disciplines.

22
23 The Chairman and two (2) of the commissioners, representing Philippine languages,
24 shall serve on a full-time basis; the remaining four (4) shall serve on a part-time basis
25 and shall attend the regular and special meetings of the Commission.

26
27 **SECTION 6.** Section 6 is amended to read as follows:

28
29 Section 6. Appointment and Qualifications of Commissioners representing Philippine
30 languages

31
32 The commissioners shall be appointed by the President from the list of nominees to
33 be submitted by the different ethnolinguistic communities in the country. The
34 President shall appoint the six (6) commissioners, the Chairman and the two full-time
35 commissioners. The President shall likewise appoint from the remaining three (3)
36 commissioners, two who shall serve for a term of five (5) years and one (1) who shall
37 serve for a term of three (3) years. In the absence of the Chairman, the
38 commissioners shall choose a temporary or acting chairman from the two (2) full-time
39 commissioners.

40
41 No one shall be appointed as commissioner unless he/she is a natural-born Filipino
42 citizen, at least thirty (30) years old, morally upright and noted for his/her expertise in
43 linguistics, the culture and language of the ethnolinguistic communities and the
44 discipline he/she represents.

45
46
47 **SECTION 7.** Section 7 is amended to read as follows:

1   **Section 7. Term of Office.**

2
3   For the term of office of the commissioners representing Philippine languages, the
4   Chairman and the two (2) full-time commissioners shall serve for a term of seven (7)
5   years, two (2) of the commissioners shall serve for a term of five (5) years and one
6   (1) of the commissioners shall serve for a term of three (3) years.

7
8   The commissioners representing Philippine languages may be reappointed for a
9   maximum of one (1) term by the President.

10
11   The members of the Board shall serve and continue to hold office until their
12   successors shall have been appointed and qualified. Should a member of the Board
13   fail to complete his/her term, his/her successor shall be appointed by the President
14   but only for the unexpired portion of the term.

15   **SECTION 8.** Section 10 is amended to read as follows:

16   **Section 10. Rules of Procedures and Meetings**

17
18   The Commission shall adopt its own rules and procedures and shall hold sessions at
19   least once a month or as often as the Commission deems necessary. A majority of
20   the nine (9) commissioners shall constitute a quorum for the transaction of business.

21   **SECTION 9.** Section 12 is amended to read as follows:

22   **Section 12. Executive Director**

23
24   There shall be an executive director who shall be appointed by the Commission for a
25   term of seven (7) years and who may be reappointed for a maximum of one (1) term.
26   Upon appointment, an executive director sits as non-voting member of the board.
27   The Commission shall determine the powers, functions, duties and compensation of
28   the executive director.

29   **SECTION 10.** Section 13 is amended to read as follows:

30   **Section 13. The Secretariat**

31
32   There shall be a secretariat to be headed by the executive director. The functions,
33   duties and compensation of its personnel shall be determined by the Commission,
34   upon the recommendation of the executive director.

35   **SECTION 11.** Section 14 is amended to read as follows:

36   **Section 14. Powers, Functions and Duties of the Commission**

37
38   The Commission, pursuant to the pertinent provisions of the Constitution, shall have
39   the following powers, functions and duties:

- a. Formulate a national policy on Filipino as official language of communication and medium of instruction and a national policy on preserving and revitalizing endangered languages;
- b. Formulate policies, plans, and programs to ensure the further development, enrichment, propagation, and preservation of Filipino and other Philippine languages;
- c. Promulgate rules, regulations and guidelines to implement its policies, plans, and programs;
- d. Undertake or contract research and other studies to promote the evolution, development, enrichment, and eventual standardization of Filipino and other Philippine languages. This will include the collation of works for possible incorporation into a multi-lingual dictionary of words, phrases, idioms, quotations, sayings and other expressions, including words and phrases from other languages now commonly used or included in the lingua franca;
- e. Propose guidelines and standards for linguistic forms and expressions in all official communications, publications, textbooks, and other reading and teaching materials;
- f. Encourage and promote, through a system of incentives, grants and awards, the writing and publication, in Filipino and other Philippine languages, of original works, including textbooks and reference materials in various disciplines;
- g. Create and maintain within the Commission a division of translation which shall encourage through incentives, undertake and vigorously support the translation into Filipino and other Philippine languages of important historical works and cultural traditions of ethnolinguistic groups, laws, resolutions, and other legislative enactments, executive issuances, government policy statements and official documents, textbooks and reference materials in various disciplines, and other foreign materials which it may deem necessary for education and other purposes;
- h. Oblige any department, bureau, office, agency or any instrumentality of Government or any private entity, institution or organization to align their language policies with the KWF (CFL) to guarantee a harmonized approach towards implementation of this Act;
- i. Conduct at the national, regional and local levels, public hearings, conferences, seminars, and other group discussions to identify and help resolve problems and issues involving the development, propagation and preservation of Filipino and other Philippine languages;
- j. Formulate and adopt guidelines, standards, and systems for monitoring and reporting on its performance at the national, regional and local levels; and

1 submit to the Office of the President and to Congress an annual progress
2 report on the implementation of its policies, plans and programs;

- 3
- 4 k. Appoint, subject to the provisions of existing laws, its officials and employees
5 and such other personnel as are necessary for the effective performance of
6 its functions, duties and responsibilities; and dismiss them for cause;
- 7
- 8 I. Organize and reorganize the structure of the Commission, create *Sentro sa*
9 *Salin* and *Sentro ng Wika at Kultura* as linkages, create or abolish positions,
10 or change the designation of existing positions to meet the changing
11 conditions or as the need therefore arises; provided, that such changes shall
12 not affect the employment status of the incumbents, reduce their ranks,
13 decrease their salaries or result in their separation from the service;
- 14
- 15 m. Ensure that the Government shall take steps to initiate and sustain the use of
16 Filipino as medium of official communication;
- 17
- 18 n. Ensure that all educational institutions in all levels of the education system,
19 where applicable, shall maintain the use of Filipino as language of instruction
20 as a requirement of accreditation from Department of Education, Commission
21 on Higher Education, and Technical Education and Skills Development
22 Authority.
- 23
- 24 o. Comment on the implication on national language policy of proposed national
25 or local statutes, regulations or procedures, issue advisory opinions and
26 interpret the provisions of this Act.
- 27
- 28 p. Act as overall monitoring body and oversight to ensure that all branches of
29 Government allot 1% of their MOOE budget, allotment level subject to
30 revision of KWF (CFL), COA, and DBM, to the implementation of this Act.
- 31
- 32 q. Perform such other activities which are necessary for the effective exercise of
33 the abovementioned powers, functions, duties and responsibilities.
- 34

35 **SECTION 12. Repealing Clause.** – Any law, presidential decree or issuance, executive
36 order, letter of instruction, rule or regulation inconsistent with the provisions of this Act is
37 hereby repealed or modified accordingly.

38 **SECTION 13. Effectivity Clause.** – This Act shall take effect after fifteen (15) days from the
39 date of its publication in the Official Gazette or a newspaper of general circulation.

40 Approved.
41
42
43

IKALABINGWALONG KONGRESO
Unang Regular na Sesyon

3909

Panukalang Batas Blg. _____

Panukala ni
KINATAWAN LOREN LEGARDA

**ISANG BATAS
NA NAGSUSUSOG SA ILANG PROBISYON NG BATAS REPUBLIKA BLG. 7104, NA
KILALA BILANG “COMMISSION ON THE FILIPINO LANGUAGE ACT” AT PARA SA IBA
PANG LAYUNIN**

PALIWANAG

Alinsunod sa Seksyon 9¹ Artikulo XIV ng 1987 Konstitusyon, itinatag ang Komisyon sa Wikang Filipino sa pamamagitan ng Batas Republika 7104 noong 1991. Pagkatapos ng halos tatlong dekada, may pangangailangan na higit pang pasidhiin ang gawain ng Komisyon sa Wikang Filipino (na tinutukoy din na Commission on the Filipino Language o “CFL”) at direktang iugnay ang mandato nito sa katuparan ng probisyong pangwika ng Konstitusyon 1987 na inilatag sa Seksyon 6² at Seksyon 7³ pagsapit ng taóng 2040.

---

¹ Section 9, Article XIV of the 1987 Constitution.

The Congress shall establish a national language commission composed of representatives of various regions and disciplines which shall undertake, coordinate, and promote researches for the development, propagation, and preservation of Filipino and other languages.

² Section 6, Article XIV of the 1987 Constitution.

The national language of the Philippines is Filipino. As it evolves, it shall be further developed and enriched on the basis of existing Philippine and other languages.

Subject to provisions of law and as the Congress may deem appropriate, the Government shall take steps to initiate and sustain the use of Filipino as a medium of official communication and as language of instruction in the educational system.

³ Section 7, Article XIV of the 1987 Constitution.

For purposes of communication and instruction, the official languages of the Philippines are Filipino and, until otherwise provided by law, English.

The regional languages are the auxiliary official languages in the regions and shall serve as auxiliary media of instruction therein.

Spanish and Arabic shall be promoted on a voluntary and optional basis.

Ang kawalan ng *enabling law* na makapagbibigay-bisa sa Seksyon 6 at 7 ng Artikulo XIV ng Konstitusyon 1987 ay nilinaw sa pasiya ng Kataas-taasang Hukuman sa CoTeSCUP v Sec of DepEd na nagsaad na ang gayong probisyong pangwika *non-self-executory*.

Ang kaligirang katotohanan ay ang sumusunod:

1. Ipinahahayag ng Seksyon 9 Artikulo XIV ng Konstitusyon 1987 na "The Congress shall establish a national language commission composed of representatives of various regions and disciplines which shall undertake, coordinate, and promote researches for the development, propagation, and preservation of Filipino and other languages."
2. Noong taóng 1991, pinagtibay ang Batas Republika Blg. 7104, na kilala bilang "Commission on the Filipino Language Act."
3. Batay sa deliberasyon sa B.R. 7104, ito ay isinabatas ng Kongreso alinsunod sa mandato ng Konstitusyon na bumuo, magpalaganap, at mangalaga sa wikang Filipino. Inihahayag ng Section 2. Declaration of Policy na, "Pursuant to the mandate of the Constitution, it is hereby declared to be a policy of the Government to ensure and promote the evolution, development and further enrichment of Filipino as the national language of the Philippines, on the basis of existing Philippine and other languages. To this end, the Government shall take the necessary steps to carry out the said policy."
4. Kabilang sa mga kapangyarihan nito ang "(g) Call on any department, bureau, office, agency or any instrumentality of Government or on any private entity, institution or organization for cooperation and assistance in the performance of its functions, duties and responsibilities."
5. Noong 2013, ang Komisyon sa Lalong Mataas na Edukasyon ay naglabas ng Memorandum Order Blg. 20, serye ng 2013 (CHED Memo 20) "General Education Curriculum: Holistic Understandings, Intellectual and Civic Competencies." Ang layunin nitó ay magkaroon ng higit na kakayahang umangkop kompara sa kasalukuyang kurikulum gamit ang interdisiplinaryong lapit. Matapos ang serye ng mga publikong konsultasyon at pagdinig, ang nasabing General Education Curriculum (GEC) ay pinagtibay ng CHED Commission En Banc noong Marso 2013.
6. Makalipas ang isang taon, nagresulta ang CHED Memo 20 sa eksklusyon ng mga guro sa Filipino dahil itinuturo ang lahat ng kursong GEC sa wikang Ingles; at hindi na itinuturo ang Filipino bilang asignatura.
7. Ang pangkalahanan at malawakang epekto ng (1) pagtuturo ng lahat ng kursong GEC sa wikang Ingles at kawalan ng pagsaalang-alang sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo at ng (2) pagpapatigil sa

pagtuturo ng Filipino bilang asignatura ay nagtulak sa Komisyon sa Wikang Filipino na magkaroon ng pakikipagdiyalogo sa CHED.

8. Isang kaso ang inihain sa Kataas-taasang Hukuman at sa pamamagitan ng isang En Banc Resolution na may petsang 21 Abril 2015, ay naglabas ang Hukuman ng Temporary Restraining Order kaugnay ng hindi pagsama ng Filipino at ng Panitikan bilang mga batayang asignatura sa kurikulum sa kolehiyo.
9. Inilabas ang CHED Memo Order Blg. 57 serye ng 2017 na may petsang 15 Hunyo 2017 "Policy on the Offering of Filipino Subjects in all Higher Education Programs as Part of the New General Education Curriculum per CHED Memo Order No. 20, series of 2013" bilang pagtalima sa TRO ng Kataas-taasang Hukuman. Dahil dito, ang Filipino (9 yunit) ay napanatili bilang batayang asignatura. (Mangyaring pansinin na ang isyu sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo ay hindi pa rin natutugunan.)
10. Noong Oktubre 2018, binawi ng Kataas-taasang Hukuman ang Temporary Restraining Order sa pamamagitan ng pagpapasiyang:
  - a. ang pagsasaad sa Konstitusyon na gamitin ang Filipino bilang wikang panturo, kung uunawain ang deliberasyon ng mga kumatha ng konstitusyon, ay isang probisyong non-self-executory. Naglalatag ang Konstitusyon ng patakaran ngunit hindi ito mga karapatang konstitusional na kagyat na maipatutupad ayon sa batas kundi mga patnubay lamang para sa paglikha ng batas. Dagdag pa, ipinahayag din ng Kataas-taasang Hukuman na ang paggamit sa Filipino bilang wika ng opisyal na komunikasyon ay nakadepende pa rin sa mga probisyon ng batas.
  - b. na ang CHED Memo Blg. 20 ay hindi lumabag sa Batas Republika Blg. 7104 dahil walang nakasaad sa nabanggit na batas na kinakailangang isama sa mga asignatura sa antas tersiyarya ang Filipino at Panitikan. Dagdag pa, gaya sa naging kalakaran na, saklaw ng kapangyarihan ng CHED na alamin ang distribusyon ng mga kahingian ng General Education. Panghuli, ang pag-aaral ng Filipino at Panitikan ay madaling mailalahok sa mga asignatura ng antas tersiyarya, kung nanaisin ng mga Institusyon ng Lalong Mataas na Edukasyon.
11. Noong Marso 2019, pinal na iniutos ng Kataas-taasang Hukuman at pinagtibay na konstitusional ang CHED Memo Blg. 20.

Kaya, obligasyon ngayon ng Kongreso na kumatha ng batas na magpapairal ng patakarang Konstitusional hinggil sa wikang Filipino—bilang opisyal na wika at wikang panturo sa lahat ng antas ng edukasyon—at bigyang-kapangyarihan ang KWF upang matatag na itaguyod ang pagtalima ng mga ahensiya sa patakarang Konstitusional na ito.

Sa gayon, ang pagpapatibay ng panukalang-batas na ito ay marubdob na hinihiling.

LOREN LEGARDA

IKALABINGWALONG KONGRESO
Unang Regular na Sesyon

Panukalang Batas Blg. 3909

Panukala ni
KINATAWAN LOREN LEGARDA

BATAS NA

**NAGSUSUSOG SA ILANG PROBISYON NG BATAS REPUBLIKA BLG. 7104, NA
KINIKILALA BILANG "COMMISSION ON THE FILIPINO LANGUAGE ACT" AT PARA SA
IBA PANG LAYUNIN**

Pagtibayin sa pagtitipon ng Senado at Kapulungan ng mga Kinatawan ng Filipinas:

SEKSIYON 1. Sinususugan ang Seksyon 1 ng Batas ng Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language, "KWF" o "CFL") upang mabasa nang gaya ng sumusunod:

Seksyon 1. Maikling pamagat. Ang Batas na ito ay kikilalaning "Batas ng Komisyon sa Wikang Filipino" (Commission on the Filipino Language Act).

SEKSIYON 2. Sinususugan ang Seksyon 2 ng Batasng Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language) upang mabasa nang gaya ng sumusunod:

Seksyon 2. Deklarasyon ng Patakaran

Alinsunod sa mandato ng Konstitusyon, at bilang batas na nagpapatupad ng Seksyon 6 Artikulo XIV hinggil sa Wika ng 1987 Konstitusyon, ipinahahayag na patakaran ng Pamahalaan na magsagawa ng mga hakbang upang manguna at mapanatili ang paggámit ng Filipino bilang wika ng opisyal na komunikasyon at bilang wikang panturo sa sistema ng edukasyon sa pamamagitan ng pagtataguyod, ebolusyon, pagpapaunlad, at higit na pagpapayaman ng Filipino bilang wikang pambansa. Sa layuning ito, ang Pamahalaan, sa pangunguna ng Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language), ay magsasagawa ng mga kinakailangang hakbang upang maipatupad ang nabanggit na patakaran.

SECTION 3. Sinususugan ang Seksyon 3 upang mabása nang gayang sumusunod:

Seksyon 3. Kahulugan ng mga Termino.— Tulad ng pagkakagamit sa Batas na ito, ang sumusunod na termino ay binibigyan ng ganitong kahulugan:

- a. Komisyon – tumutukoy sa Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language).

- b. Tagapangulo – tumutukoy sa Tagapangulo ng Komisyon.
- c. Filipino – tumutukoy sawikang pambansa ng Filipinas.
- d. Mga wika ng Filipinas – tumutukoy sa mga katutubong wika ng Filipinas, kabilang ang Filipino bilang wikang pambansa; maaari din tawagin bilang “mga taalna wika.”
- e. Iba pang wika – tumutukoy sa mga dayuhang wika, opisyal man o hindi, sa pasubaling naimpluwensiyan ng mga ito ang mga katutubong wika at kultura sa anumang paraan.
- f. Mga etnolingguistikong komunidad – tumutukoy sa mga tiyak na heograpikong lugar na ang partikular na grupo ng mga tao ay nagsasalita ng isang wika.
- g. Mga larang – tumutukoy sa iba’t ibang disiplina ng pagkatuto.
- h. Wika ng opisyal na komunikasyon – tumutukoy sa wikang ginagámit ng Pamahalaan sa mga transaksiyon nito.
- i. Wikang panturo – tumutukoy sa wikang ginagámit ng mga institusyon ng pagkatuto sa pagtuturo.
- j. Sistema ng edukasyon – tumutukoy sa lahat ng level ng edukasyon, kabilang, ngunit hindi limitado sa batayan, sekundarya, at tersiyaryong edukasyon.
- k. Nanganganib na wika – tumutukoy sa wika ng Filipinas na nanganganib na maglaho ayon sa mga salik na inilatag ng Kalupunan ng mga Komisyoner.

SEKSIYON 4. Sinusugan ang Seksyon 4 upang mabasa nang gaya ng sumusunod:

Seksyon 4. Paglikha sa Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language).

Nililikha ang isang komisyon na kikilalaning Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language), na bubuoin ng mga kinatawan ng dalawang sangay ng pamahalaan, at iba’t ibang pangkat etnolingguistikong at iba’t ibang disiplina, na magsasagawa, mag-uugnay, at magtagtaguyod ng pananaliksik para sa pagpapaunlad, pagpapalaganap, at preserbasyon ng Filipino at iba pang wika ng Filipinas.

Ito ang pangunahing tagalikha ng mga patakaran at lupon na makikipag-ugnayan hinggil sa mga usaping pangwika at tuwirang sasailalim sa Tanggapan ng Pangulo.

Ang KWF (CFL) ang ahensiya na magiging pangkalahatang lupon na magmonitor at mangangasiwa sa implementasyon ng Batas na ito. Ang KWF (CFL) din ang mangunguna upang matiyak na ang mga ahensiya ng pamahalaan ay mabibigyan ng kakayahang mabisang maipatupad ang Batas na ito.

Hangga’t maaari, ang KWF (CFL) ang mag-iimpluwensiya sa mga sistema, proseso, at pamamaraan ng ehekutibo, lehislatibo, at hudisyal na sangay ng pamahalaan hinggil sa mga patakaran pangwika upang matiyak ang implementasyon ng Batas na ito.

Upang mabisà at episenteng maisagawa at maipatupad ang mga gampanin nito, rerebisahan ng KWF (CFL) ang estruktura at balangkas ng mga kawani nito, kabilang ang pagtatatag ng mga Sentro sa Salin at Sentro ng Wika at Kultura sa tulong ng Kagawaran ng Badyet at Pamamahala.

SEKSIYON 5. Ang Seksyon 5 ay sinususugan upang mabasa nang gaya ng sumusunod:

Seksyon 5. Komposisyon ng Komisyon.

1 Ang Komisyon ay bubuoin ng siyam (9) na komisyoner, at isa sa kanila ay
2 magsisilbing Tagapangulo.

3 Magiging kabilang sa mga komisyoner ang dalawang (2) kinatawan ng Kongreso, (1)
4 Tagapangulo ng Lupon sa Edukasyon, mga Sining, at Kultura ng Senado; (2)
5 Tagapangulo ng Lupon sa Batayang Edukasyon at Kultura ng Mababang
6 Kapulungan; at isang (1) kinatawan ng Sangay Ehekutibo: ang Kalihim
7 Tagapagpaganap ng Pangulo, o ang hinirang niyang kinatawan na hindi bababâ sa
8 antas na pangalawang kalihim ng Tanggapan ng Pangulo o Kagawaran ng Interyor
9 at Pamahalaang Lokal.

10 Kakatawanin ng ibang komisyoner ang mga wika ng Filipinas: (4) alinman sa mga
11 wika ng Luzon, (5) alinman sa mga wika ng Visayas, (6) alinman sa mga wika ng
12 mga Filipinong Muslim, (7) ang Kahilagaang mga Pamayanang Kultural; (8) ang
13 Katimugang mga Pamayanang Kultural; at ang iba pang wika ng Filipinas na
14 maaaring ipasiya ng Komisyon; (9) ang Tagalog bilang batayang wika ng Filipino; sa
15 pasubaling hindi bababâ sa apat na mga komisyoner ay kakatawan din sa iba't ibang
16 disiplina.

17 Ang Tagapangulo at dalawa (2) sa mga komisyoner, na kumakatawan sa mga wika
18 ng Filipinas, ay magsisilbing fultaym; ang natitirang apat (4) ay magsisilbing partaym
19 at dadalo sa mga regular at mga espesyal na pulong ng Komisyon.

20 **SEKSIYON 6.** Ang Seksyon 6 ay sinususugan upang mabâsa nang gaya ng sumusunod:

21 Seksyon 6. Paghirang at mga Kalipikasyon ng mga Komisyoner na kumakatawan sa
22 mga wika ng Filipinas

23 Ang mga Komisyoner ay hihirangin ng Pangulo mula sa listahan ng mga nominado
24 na isusumite ng iba't ibang pamayanang etnolingguistikong bansa. Hihirangin ng
25 Pangulo ang anim (6) na komisyoner, ang Tagapangulo, at ang dalawang fultaym na
26 komisyoner. Hihirangin din ng Pangulo mula sa natitirang tatlong (3) komisyoner, na
27 ang dalawa ay magsisilbi sa loob ng limang (5) taon at ang isa na magsisilbi sa loob
28 ng tatlong (3) taon. Kung wala ang Tagapangulo, ang mga komisyoner ay pipili ng
29 pansamantala o nanunungkulang tagapangulo mula sa dalawang (2) fultaym na
30 komisyoner.

31 Walang sinuman ang mahihirang na komisyoner maliban kung siya ay likás na
32 isinilang na mamamayang Filipino, hindi bababâ sa tatlumpung taóng gulang,
33 matuwid ang moralidad, at kinikilala sa kaniyang kadalubhasaan sa lingguistika, sa
34 kultura at wika ng mga pamayanang etnolingguistikong, at sa disiplinang kaniyang
35 kinakatawan.

36 **SEKSIYON 7.** Ang Seksyon 7 ay sinususugan upang mabâsa nang gaya ng sumusunod:

37 Seksyon 7. Termino ng Paglilingkod.

38 Para sa termino ng paglilingkod ng mga komisyoner na kumakatawan sa mga wika
39 ng Filipinas, ang Tagapangulo at ang dalawang (2) fultaym komisyoner ay
40 maglilingkod sa loob ng pitóng taon, dalawa (2) sa mga komisyoner ay magsisilbi sa
41 loob ng limang taon, at ang isa sa mga komisyoner ay magsisilbi sa loob ng tatlong
42 taon.

43 Ang mga komisyoner na kumakatawan sa mga wika ng Filipinas ay maaaring muling
44 hirangin ng Pangulo para sa maximum na isang (1) termino.

1
2 Ang mga kasapi ng Kalupunan ay magsisilbi at mananatili sa kanilang katungkuluan
3 hanggang mahirang at maging kalipikado ang kanilang mga kapalit. Kung hindi
4 makompleto ng isang kasapi ng Kalupunan ang kaniyang termino, hihirangin ng
5 Pangulo ang kapalit niya ngunit para lámang sa hindi pa natatapos na panahon ng
6 termino.
7

8 **SEKSIYON 8.** Ang Seksyon 10 ay sinususugan upang mabása nang gaya ng sumusunod:
9

10 Seksyon 10. Tuntunin ng mga Pamamaraan at mga Pulong.
11

12 Ang Komisyon ay babalangkas ng sarili nitong mga tuntunin at pamamaraan at
13 magsasagawa ng mga sesyon nang kahit minsan lámang sa isang buwan o higit pa
14 kung kinakailangan ng Komisyon. Ang nakararami sa siyam (9) na komisyoner ay
15 bubuo ng quorum para sa pagganap ng mga gawain.
16

17 **SEKSIYON 9.** Ang Seksyon 12 ay sinususugan upang mabása nang gaya ng sumusunod:
18

19 Seksyon 10. Direktor Tagapagpaganap
20

21 Magkakaroon ng isang Direktor Tagapagpaganap na hihirangin ng Komisyon para sa
22 takdang panahon ng panunungkulan na pitóng (7) taon at maaaring mahirang muli
23 para sa maximum na isang termino. Sa pagkakahirang sa kanya, mauupo ang
24 direktor tagapagpaganap bilang di-bumobotong kasapi ng kalupunan. Itatakda ng
25 Komisyon ang mga kapangyarihan, mga gawain, mga tungkulin, at kompensasyon
26 ng direktor tagapagpaganap.
27

28 **SEKSIYON 10.** Ang Seksyon 13 ay sinususugan upang mabása nang gaya ng sumusunod:
29

30 Seksyon 13. Ang Sekretaryat
31

32 Magkakaroon ng sekretaryat na pamumunuan ng direktor tagapagpaganap. Ang
33 mga gawain, tungkulin, at kompensasyon ng mga tauhan nito ay itatakda ng
34 Komisyon batay sa rekomendasyon ng direktor tagapagpaganap.
35

36 **SEKSIYON 11.** Ang Seksyon 14 ay sinususugan upang mabása nang gaya ng sumusunod:
37

38 Seksyon 14. Mga Kapangyarihan, Gampanin, at Tungkulin ng Komisyon
39

40 Ang Komisyon, alinsunod sa mga pertinenteng probisyón ng Konstitusyon, ay
41 mayroong sumusunod na kapangyarihan, gampanin, at tungkulin:
42

- 43 a. Magbalangkas ng pambansang patakaran na ang Filipino ang opisyal na wika
44 ng komunikasyon at wikang panturo at ng isang pambansang patakaran sa
45 preserbasyon at pagpapasiglang mga nanganganib na wika;
- 46 b. Magbalangkas ng mga patakaran, plano, at programa upang matiyak ang
47 higit na pag-unlad, pagpapayaman, pagpapalaganap, at preserbasyon ng
48 Filipino at iba pang wika sa Filipinas;
- 49 c. Magtakdang mga tuntunin, regulasyon, at patnubay upang isakatuparan ang
50 mga patakaran, mga plano, at programa nito;
51

- d. Magsagawa o makipagkontrata ng saliksikat iba pang pag-aaral upang itaguyod ang ebolusyon, pagpapaunlad, pagpapayaman, at sa dakong huli'y estandardisasyon ng Filipino at iba pang wika sa Filipinas. Sasaklawin nito ang pagtitipon ng mga akda na maaaring maging bahagi ng isang multilingguwal na diksiyonaryo ng mga salita, parirala, idyoma, sipi, banggit, kasabihan, at iba pang pahayag, kabilang ang mga salita at parirala mula sa ibang mga wika na sa kasalukuyan ay karaniwang ginagamit o kabilang sa lingua franca;
- e. Magpanukala ng mga patnubay at mga istandard para sa mga anyong lingguwistiko at mga ekspresyon sa lahat ng mga opisyal na komunikasyon, publikasyon, teksbuk, at iba pang materyales sa pagbasa at pagtuturo;
- f. Ganyakin at itaguyod, sa pamamagitan ng sistema ng insertibo, mga grant at gawad, ang pagsusulat at paglalathala, sa Filipino at iba pang wika sa Filipinas, ng mga obrang oriinal, kabilang ang mga teksbuk at sanggunian sa iba't ibang disiplina;
- g. Lumikha at magpanatili sa loob ng Komisyon ng isang sangay ng pagsasalin na gaganyak sa pamamagitan ng insertibo, magsagawa at masiglang magtaguyod ng pagsasalin sa Filipino at iba pang wika sa Filipinas ng mahahalagang akdang historiko at tradisyong kultural ng mga grupong etnolingguistiko, mga batas, resolusyon at iba pang gawaing lehislatibo, mga atas ehekutivo, mga pahayag pampatakaran ng pamahalaan at mga dokumentong opisyal, mga teksbuk at mga sangguniang materyales sa iba't ibang disiplina at iba pang mga banyagang materyales na maaari nitong ipasiyang kinakailangan sa edukasyon at sa iba pang mga layunin;
- h. Atasan ang alinmang kagawaran, kawanihan, opisina, ahensiya, o alinmang instrumentalidad ng Pamahalaan o alinmang pribadong entidad, institusyon, o organisasyon na ihanay ang kanilang mga patakaran pangwika sa KWF (CFL) upang matiyak ang isang nagkakaisang lāpit tungo sa pagsasakatuparan ng Batas na ito;
- i. Magsagawa sa mga antas na nasyonal, rehiyonal, at lokal ng mga publikong pagdinig, kumperensiya, seminar, at iba pang mga pangkatang talakayan upang tumukoy at tumulong sa paglutas ng mga suliranin at mga isyung may kaugnayan sa pagpapaunlad, pagpapalaganap, at preserbasyon ng Filipino at iba pang wika ng Filipinas;
- j. Bumuo at magpatibay ng mga patnubay, istandard, at sistema para sa pagmomonitor at pagrereport ng pagganap nitó sa mga antas nasyonal, rehiyonal, at lokal; at magsumite sa Opisina ng Pangulo at sa Kongreso ng mga taunang ulat ng pagsulong hinggil sa implementasyon ng mga patakaran, mga plano, at mga programa nitó;
- k. Humirang, sa ilalim ng mga probisyon ng umiiral na mga batas, ng mga opisyal at mga empleado nito at ng iba pang mga tauhang kakailanganin para sa mabisang pagganap ng mga gampanin, mga tungkulín at mga pananagutan nito; at itiwalag sila dahil sa malubhang kadahilanán;

- 1
- 2   I. Mag-organisa at magreorganisa ng estruktura ng Komisyon, lumikha ng
3   Sentro sa Salin at Sentro ng Wika at Kultura bilang tagapag-ugnay, lumikha o
4   bumuwag ng mga posisyon, o magpalit ng mga designasyon ng umiiral na
5   mga posisyon upang matugunan ang mga nagbabagong kondisyon o
6   kailanman at hinihingi ng pangangailangan; sa pasubali, na ang mga
7   naturang mga pagbabago ay hindi makaaapektó sa istatus ng mga
8   nanunungkulan, makapagpapababá sa kanilang mga ranggo,
9   makapagbabawas sa kanilang mga suweldo, o magbubunga ng kanilang
10   pagkatiwalag sa serbisyo;
- 11
- 12   m. Tiyakin na ang Pamahalaan ay magsasagawa ng mga hakbang upang
13   manguna at ipagpatuloy ang paggamit ng Filipino bilang wika ng opisyal na
14   komunikasyon;
- 15
- 16   n. Tiyakin na ang lahat ng institusyon ng pagtuturo sa lahat ng antas ng sistema
17   ng edukasyon, kung saan angkop, ay magpapatuloy sa paggámit ng Filipino
18   bilang wikang panturo na kahingian ng akreditasyon mula sa Kagawaran ng
19   Edukasyon (DepEd), Komisyon sa Lalong Mataas na Edukasyon (CHED), at
20   ng Kawanihan sa Edukasyong Teknikal at Pagpapaunlad ng Kasanayan
21   (TESDA);
- 22
- 23   o. Magkomentario sa implikasyon sa patakaran ng wikang pambansa ng mga
24   panukalang batas nasyonal at lokal, mga patakaran o mga pamamaraan,
25   mag-isyu ng opinyong gumagabay at bigyang-kahulugan ang mga probisyon
26   ng Batas na ito;
- 27
- 28   p. Kumilos bilang pangkalahatang lupon na magmomonitor at mangangasiwa
29   upang matiyak na ang lahat ng sangay ng Pamahalaan ay maglalaan ng 1%
30   ng kanilang MOOE badyet, sa nibel ng laang-gugulin na sasailalim sa
31   rebisyon ng Komisyon sa Wikang Filipino (CFL), Komisyon sa Awudit (COA),
32   at Kagawaran sa Badyet at Pamamahala (DBM), sa pagpapatupad ng Batas
33   na ito; at
- 34
- 35   q. Gampanan ang iba pang aktibidad na kinakailangan sa epektibong paggámit
36   ng mga binanggit sa unahan na mga kapangyarihan, gampanin, tungkulín, at
37   pananagutan.

38   **SEKSIYON 12.** Sugnay na Nagpawawalang-bisà. – Anumang batas, atas ng pangulo o
39   pagpapalabas, kautusang tagapagpaganap, liham ng tagubilin, alituntunin, o regulasyong
40   sumasarungat sa mga probisyon ng Batas na ito ay ipinawawalang-bisà o babaguhin nang
41   naaayon.

42   **SEKSIYON 13.** Sugnay ng Pagkakabisà. – Ang Batas na ito ay magkakabisà makalipas ang
43   labinlimang (15) araw mula sa petsa ng publikasyon nitó sa Official Gazette o isang
44   pahayagang may pangkalahatang sirkulasyon.

45   Pinagtibay.